

İŞİMİZ ZAMAN SATMAK 1**(SEN İSTEDİN ABI)**

Bir yaz akşamı, işten bir arkadaşla beraber, deniz kıyısında oturmuş, içkilerimizi yudumlarken laflıyorduk. Sekiz - on yaşlarda bir çocuk geldi ve "abi, bir sakız alın" dedi. Zamane dilencileri, açıktan para istemeyip, "bir iş yapıyor ve karşılığını istiyor" gibi davranıyorlar.

Çocuğa,

- Sakızın tanesi kaç lira?" diye sordum.
- Beş bin lira, abi.
- Eğer şurada, onbeş dakika hazırola durursan bir tane alırım.
- Peki!

Çocuk, bizi kendisinden ayıran çitin diğer tarafında hazırola geçip, gözlerini bize dikerek beklemeye başladı. Arada sırada "Daha onbeş dakika olmadı mı?" diye soruyordu. Garson, "müşterileri rahatsız ettiği" gerekçesiyle çocuğu uzaklaştırdığında, gidip az ilerde yine hazırola geçip bize bakıyordu.

Yanımdaki arkadaş,

- Ne kadar gaddarsın. Ufacık çocuğa eziyet çektiriyorsun" dedi.
- Şimdi ona çok önemli bir ders vereceğim.
- Bu kadar beklettikten sonra, sakın almamazlık etme!
- Bugünkü dersin konusu, insanlara güvenmek ya da güvenmemek hakkında değil. "Babana bile güvenme" dersini herkes verebilir. Benim amacım, bir başkasından kolayca alamayacağı bir dersi vermek.
- Nedir o?.
- Bu çocuk, bir tane sakız satmak için onbeş dakika bekliyor. Eğer düşünürsen, onbeş dakika burada bekleyeceğine, en az iki-üç tane sakız satabileceğini bulursun. Onun beklemesinin nedeni, yaptığı işi yanlış tanımlaması. O kendisini sakız satıyor zannediyor. Oysa, zaman satıyor. Bu durumda, sakızın hiç önemi yok; o çocuk, birim zamanda daha çok para toplamak peşinde olmalıydı.
- Haklısın.

Onbeş dakika sona erdiğinde,

- Gel bakalım. Sakız alacağız ama, sen de bir kaç dakika bizi dinle." dedik. "Burada, onbeş dakika içinde kaç tane sakız satabilirdin?"

- Üç-dört tane...
- Öyleyse neden bekledin?
- Sen istedin abi!.
- Yavrum, senin için önemli olan para kazanmak değil mi? Onbeş dakika sonra benim yalnızca bir tek sakız alacağımı biliyorsun. Beklemeden üç-dört tane satacakken beklemenin bir alemi var mı?
- Ama... Sen istemiştin abi.
- Saat akşamın dokuzu. Ben işten çıkmışım, acele işim yok. Yani keyif içindeyim. Oysa senin sakız satman için en uygun zaman şimdi. Böyle bir zamanda, adamın birinin keyfi olacak diye bekleyeceğine, gidip üç-dört tane satmaya çalışsan daha iyi olmaz mıydı?
- Beklememi sen söylemiştin abi.

Bu çocuğa anlatmak istediğimiz dersi veremeyeceğimiz açık olduğu için daha fazla üstelemeyip, sakızı aldık. Ancak, olay üzerinde biraz daha kafa yorduk.

Akşam eve gittiğinde, babası "neden az para getirdiğini" sorunca, "adamın biri bekle dedi" diye söyler miydi?.. O söylese, babası bir tokat vurup, "ulan, elin adamının keyfini yettireceğine neden kendi işine bakmıyorsun?" diye sorar mıydı?.. Eğer bu çocuk, öğrenmesi gerekeni o tokattan sonra öğrenecekse, o bile bir kârdı. Ama, "ödül ve ceza" olmaksızın öğrenememesine ne demeliydik?

Üstelik, babasından tokadı yediğinde, "bir daha bekle derlerse beklememeyi" öğrenecekti. Oysa, benim amacım zamanın değerini ölçmeyi öğretmekti. Kendisine "onbeş dakika bekle" diyene, "dört sakız alırsan beklerim" demeyi öğrenmedikçe, aslında öğrenmiş de sayılmazdı. Demem o ki, "ödül ve ceza" ile öğrendiğinde de yanlış öğrenme ihtimali daha fazlaydı.

Bu olayı anlattığımda, çocuğun konuyu anlayacak bilinçte olmamasını, onun "daha çocuk" olmasına bağlayan bir çok kişi oldu. Bu kişiler, bana "ne kadar gaddarsın" dediler; "akşamın saat dokuzunda, deniz kıyısında içkini iç be kardeşim; ona buna ders vermeye niye kalkıyorsun?" dediler; "bari üç tane sakız alsaydın" dediler... İçlerinde, "senin istediğini yapmak da onun hizmet anlayışının bir parçası" diyen bile oldu.

Aslında, profesyonelin sattığı şey, ya şimdiki zamanıdır, ya da geçmiş zamanını vererek edindiği tecrübelerdir. Kısacası, bizim asıl işimiz zaman satmak.